

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår ref.: 2024/10377-6

Deres ref.:

Dato: 24.06.2024

Høring - NOU 2024 - 2 - I samspill med naturen - Naturrisiko for næringer og sektorer og samfunn i Norge - Høringsuttalelse

Vi viser til brev av 14. mars om høring av NOU 2024 – 2 – I samspill med naturen – Naturrisiko for næringer og sektorer og samfunn i Norge. Buskerud fylkeskommune har fått innvilget utsatt frist til å komme med sin uttalelse. Vedlagt er fylkeskommunens høringsuttalelse, med fylkeskommunedirektørens saksfremlegg og protokoll med vedtak i saken av fylkesutvalget.

Vennlig hilsen

Kjersti Morseth Hallerud
Seksjonsleder

Christina Ilmork Martinsen
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Høringsuttalelse - NOU 2024:2 I samspill med naturen - Naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge
- 2 Saksprotokoll FU - NOU - Naturrisiko - Buskerud fylkeskommune

Saksframlegg

Saksnr.: 2024/10377

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesutvalget	14.06.2024	

Høringsuttalelse - NOU 2024:2 I samspill med naturen - Naturreisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1

Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Naturreisikoutvalget for en grundig utredning om naturreisiko for næringer, sektorer og samfunn og at den gir god innsikt om hva naturreisiko er og forståelse for hvordan naturreisiko bør vurderes og håndteres.

2

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets anbefaling om at større bevissthet om naturreisiko vil bedre kunnskapsgrunnlaget for beslutninger og styrke grønn omstillingsevne i privat og offentlig sektor.

3

Buskerud fylkeskommune mener utredningen er mangelfull på sosial bærekraft. Manglende fokus på sosial bærekraft i planlegging og håndtering av naturreisiko kan føre til ulikhet, sårbarhet og sosial uro. I oppfølgingen av utredningen må sosial bærekraftsperspektiver inngå for å sikre at samfunnet kan bygge motstandskraft og tilpasse seg naturendringer på en rettferdig og bærekraftig måte. Dette styrker innbyggernes tillit til politikk og offentlige beslutninger.

4

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets perspektiv på betydning av omstilling i arbeidslivet. Endringer i klima- og naturpolitikk medfører endringer i næringslivet. Kompetanse er nødvendig for å nå naturmål, men også omstille seg for å håndtere naturreisiko. Fylkeskommunen vil understreke at utdanning og kompetanse er avgjørende for å lykkes med den grønne omstillingen både i det offentlige og private. Fylkeskommunen vil

derfor understreke Naturrisikoutvalgets perspektiv på at raske og omfattende omstillinger har en økt risiko for å skyve flere ut av arbeidslivet og medvirke til økte sosiale forskjeller.

5

Buskerud fylkeskommune anbefaler at det i oppfølgingen av utredningen jobbes videre med tiltak for økt samarbeid, kompetanseheving og metodeutvikling for oppfølging av naturrisiko. Fylkeskommunen poengterer at arbeid med naturrisiko må samordnes med og integreres i eksisterende systemer for utredning, planlegging og rapportering. Det er en forutsetning for å lykkes at det ses i sammenheng med krav og forventninger til og ressurser som gis til kommuner og fylkeskommuner.

25.05.2024

Jan Sivert Jøsendal

fylkeskommunedirektør

Sammendrag

Klima- og miljødepartementet har lagt ut på høring Naturrisikoutvalgets *NOU 2024: 2 I samspill med naturen – naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge*.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a653320aa3f949038bb0e7ad92de1234/no/pdfs/nou202420240002000dddpdfs.pdf>

Naturrisikoutvalget er et innsiktsutvalg som har arbeidet for å bidra til en bedre forståelse av naturrisiko, og gi anbefalinger til alle samfunnsaktører om hvordan de best kan analysere og håndtere naturrisiko for sin virksomhet.

Gjennom arbeidet med NOUen har man utredet og vurdert hvordan norske næringer og sektorer er og kan bli berørt av tap av natur og naturmangfold. Utvalget tar utgangspunkt i naturkrisen og klimaendringene krever en ny tilnærming til hvordan vi forvalter og tilpasser oss naturen. Siste rapport fra FNs naturpanel, IPBES, konkluderer med at naturen minker i en hastighet uten sidestykke i menneskets historie. Det vises til at naturen er en vesentlig kilde til formue for samfunnet, og at bevaring og bærekraftig forvaltning av naturen er avgjørende for å sikre velferd og økonomisk stabilitet. Konsekvensene av naturkrisen og klimaendringene er alvorlige og omfattende.

Mange samfunn rundt om i verden opplever ekstreme værhendelser, som flom, tørke, skogbranner og ekstremvær. Dette medfører tap av liv og ødeleggelser av infrastruktur, samt store økonomiske kostnader. Denne utviklingen har ført til endrede rammebetingelser for internasjonalt samarbeid, blant annet gjennom Naturavtalen som forplikter land til å oppnå bærekraftsmål knyttet til naturmangfold, klimaendringer og bærekraftig utvikling. Utvalgets rapport peker på viktigheten av at næringslivet, myndigheter og samfunnet som helhet samarbeider for å redusere naturrisiko og tilpasse seg endrede forhold. De anbefaler blant annet økt satsing på forskning og innovasjon, styrking av beredskap og tidlig varsling av naturhendelser, samt tiltak for å sikre bærekraftig ressursbruk og tilpasning til klimaendringer.

Utvalget definerer begrepet naturrisiko som faren for negative konsekvenser for aktører og samfunn ved tap og forringelse av natur og naturmangfold. Utvalgets anbefalinger og råd om verktøy som kan hjelpe oss å vurdere farene ved at natur forringes er fattet med bakgrunn i defineringen av naturrisiko.

Saksopplysninger

Naturrisikoutvalget viser til at naturen vi omgir oss, er kritisk for tilgang på ressurser og produksjon av ulike varer og tjenester. For mange næringer er også naturen en viktig demper mot effektene av ekstremværhendelser som flom og tørke. Naturrisiko innebærer at om du er avhengig av naturen, som vi alle er på flere områder, er du også sårbar for endringer i naturen. Det relaterer både til tap av naturverdier og natur. Endringene kan påvirke virksomheter eller økonomier ved direkte å påvirke driften eller ved å påvirke samfunnet negativt på en måte som deretter skaper markedsrisiko.

Utvalget peker også på at endringer i reguleringer og rammevilkår, teknologiendringer, og endringer i forbrukerpreferanser utgjør en overgangsrisiko for virksomheter som påvirker natur og som ikke har tilpasset sin virksomhet til å bli bærekraftig. Herunder ligger også en risiko for søksmål.

Utvalget skal bidra til å være en kunnskapskilde, være rådgivende og gi konkrete anbefalinger til gitte problemstillinger og kunnskapshull:

- Beskrive naturrisiko med utgangspunkt i tilnærming og begrepsbruk i Klimarisikoutvalgets rapport.
- Vurdere hvordan norske næringer og sektorer er berørt av fysisk naturrisiko.
- Vurdere hvordan norske næringer og sektorer vil bli berørt av antatte og mulige innstramminger i rammevilkår gjennom endringer i den globale, europeiske og nasjonale naturmangfoldpolitikken, med hovedvekt på endringer som kan utgjøre de største risikofaktorene.
- Vurdere hvordan en mest hensiktsmessig kan analysere og framstille naturrisiko på nasjonalt nivå.
- Gjennomgå hvordan berørte aktører i Norge (private og offentlige virksomheter, herunder finansinstitusjoner) analyserer og håndterer naturrisiko i dag, identifisere eventuelle forbedringspunkter og vurdere og anbefale metodikk som setter disse aktørene i stand til å kunne analysere og håndtere naturrisiko på best mulig måte.
- Utvalget skal gjøre seg kjent med og beskrive relevant regelverk, relevante initiativ og relevant litteratur nasjonalt, i andre land og på internasjonalt plan.
- Utvalget skal legge vekt på særtrekk ved norsk økonomi og næringsstruktur i Norge, men også at slike særtrekk endres over tid. Utvalget skal vurdere om og eventuelt hvordan naturrisiko er relevant på et nasjonalt nivå og for finansiell stabilitet.
- Utvalget skal etter behov innhente synspunkter og innspill fra berørte aktører i Norge.

Naturrisiko kan ha store konsekvenser for ulike næringer og sektorer i Norge. Klimaendringer kan føre til mer ekstremvær og økt risiko for naturkatastrofer som flom, skogbranner, jordskjelv og tsunamier. Dette kan påvirke matproduksjon, energiforsyning, transportkommunikasjon og samfunnssikkerhet, og medføre økonomiske kostnader og sosiale konsekvenser.

Utvalget kommer med anbefalinger rettet mot ulike sektorer. Oppsummert går forslag til tiltak ut på:

- Styrke samarbeidet mellom myndigheter, næringsliv, frivillige organisasjoner og lokalsamfunn for å identifisere og vurdere naturrisiko i ulike regioner og sektorer i Norge.
- Utvikle og implementere beredskapsplaner og tiltak for å forebygge og håndtere naturrisiko, basert på lokale og regionale behov og ressurser.
- Øke forskningen og kunnskapsgrunnlaget om naturrisiko og klimaendringer, for å bedre forstå og forutse konsekvensene av ekstremvær og naturkatastrofer.
- Stimulere til innovasjon og teknologisk utvikling for å styrke samfunnets evne til å håndtere og tilpasse seg naturrisiko.
- Styrke informasjons- og kommunikasjonstiltak for å øke bevisstheten og kunnskapen om naturrisiko og klimatilpasning blant befolkningen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Oppfølging av Naturrisikoutvalgets forslag til anbefalinger vil gi økte utgifter for offentlig og privat sektor, men har også nytteeffekt ved bedre håndtering av naturrisiko noe som kan gi reduserte kostnader og mulige gevinster på lengre sikt. Fylkeskommunedirektøren støtter utvalgets konklusjon om at oppfølging av utvalgets anbefalinger vil gi økte utgifter for det offentlige. For fylkeskommunen innebærer det kostnader til kompetansebygging, utarbeide kunnskapsgrunnlag for planlegging, oppfølging i saksbehandling og i veilederrollen, samt for tiltak i egen virksomhet. Fylkeskommunedirektøren ser også at fylkeskommunens evne til å håndtere naturrisiko og faktisk håndtere den i egen virksomhet og tjenester, gir gevinst på lengre sikt.

Fylkeskommunedirektøren legger til grunn at utredningen vil bli fulgt opp bl.a. gjennom meldinger, lovverk, veiledninger og metodikk/ verktøy. Umiddelbart vil ikke utredningen i seg selv ha noen økonomisk konsekvens for Buskerud fylkeskommune. Når ny politikk, krav og insentiver blir foreslått i tråd med disse anbefalingene, vil de økonomiske og administrative konsekvensene kunne vurderes mer konkret for fylkeskommunen.

Bærekraftkonsekvenser

Utredning og anbefalinger fra Naturrisikoutvalget har i seg selv ingen direkte konsekvenser med hensyn til bærekraft, men når anbefalingene skal iverksettes vil mange ulike bærekraftkonsekvenser måtte vurderes opp mot hverandre. Dette er spesielt viktig fordi tiltakene bør implementeres med balansert fokus på de tre bærekraftsområdene: klima og miljø, sosial og økonomisk bærekraft. I mange tilfeller innebærer anbefalingene bærekraftdilemmaer der en positiv effekt på klima og miljø kan gå på bekostning av økonomisk og/eller sosial bærekraft.

Fylkeskommunedirektørens samlede vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener utvalget har levert en utredning som gir god oversikt på et overordnet nivå om naturrisiko og hvordan dette påvirkes og påvirker ulike sektorer. Dokumentet synliggjør utfordringer, handlingsrom og omstillingsbehovene foran oss og viser til flere anbefalinger; de fleste av disse er på et relativt overordnet nivå.

Fylkeskommunedirektøren støtter utvalgets påpekning om at naturrisiko må gi rom for ulike politiske veivalg og kursendringer underveis.

Fylkeskommunedirektøren ser at de sosiale konsekvensene av naturrisiko ikke inngår i utvalgets mandat og mener dette er en svakhet. Sosial bærekraft er en viktig faktor å vurdere i forbindelse med naturrisiko, da hendelser som naturkatastrofer og klimaendringer ofte har store konsekvenser for enkeltpersoner og samfunn som helhet. Utredningen oppfattes å hovedfokus på miljø og økonomisk bærekraft. Manglende fokus på sosial bærekraft i planlegging og håndtering av naturrisiko kan føre til ulikhet, sårbarhet og sosial uro. Utredningen burde i større grad inkludert sosial bærekraft-perspektiver knyttet til naturrisiko for å sikre at samfunnet kan bygge motstandskraft og tilpasse seg endringer i naturen på en rettferdig og bærekraftig måte.

Fylkeskommunedirektøren viser til Buskerudkonferansen i januar 2024 hvor kommunene pekte på utfordringer med beredskap, infrastruktur, natur og klima, i tillegg til større samfunnsutfordringer som utenforskap, behov for utdanning og arbeid. I forslag til «*Med hjerte for Buskerud - Regional planstrategi for Buskerud 2024-2027*» har fylkeskommunen pekt på tre særlig viktige utfordringer å håndtere i årene fremover; utenforskap, stort omstillingsbehov og knapphet på ressurser og definert tre politiske utviklingsmål for disse. Fylkeskommunedirektøren mener disse overordnet treffer godt på de utfordringene som Naturrisikoutvalget peker på, enten det handler om evne til omstilling, at vi er en samfunnssikker region eller om det handler om å ta vare på naturverdiene i et generasjonsperspektiv.

Fylkeskommunedirektøren gir nedenfor noen vurderinger til tematikk som utredningen tar for seg.

Om naturrisiko i ulike sektorer

For Buskerud vil fylkeskommunedirektøren trekke frem næringene landbruk, skogbruk, ulike former for industri og reiseliv samt bygg og anlegg og varehandel. Dette inngår i næringer som utvalget trekker frem som utsatte. Kraftproduksjon og nettanlegg er også omtalt.

Landbruket og skogbruket i Buskerud kan bli påvirket av ekstreme værforhold som tørke, flom, stormer, skogbranner som kan føre til svikt i produksjon. Næringene er også utsatt mot skadedyr og sykdommer, noe som kan bli vanligere med bakgrunn i økte temperaturer, nye arter og klimaendringer. Arealbruksendringer er også en viktig faktor. Landbruket kan påvirkes av tap av pollinerende insekter, og natur- og klimarisiko i andre land som det importeres råvarer fra. Effektiv arealbruk, fortetting, transformasjon og samlokalisering framfor og ta i bruk nye ubebygde områder av næring kan stimulere til kompetanseoverføring og økt verdiskapning. På samme måte kan jordvernet ha stor betydning for næringslivet, spesielt for landbruket og matproduksjonen. Bevaring av jordbruksarealer kan sikre tilgangen på norske råvarer og bidra til en mer bærekraftig matproduksjon. Dette kan også styrke norsk næringsliv og bidra til økt verdiskapning.

Industrien i Buskerud er utsatt ettersom den kan bli påvirket av flom eller stormer, som kan føre til skader på infrastruktur og produksjonsanlegg. I tillegg er redusert tilgang på naturressurser viktige faktorer.

Reiselivsnæringen kan bli påvirket av nedbygging av natur og bruk som fører til slitasje på natur, og endrede værforhold. Dette kan påvirke tilgangen til turistattraksjoner, gi forringelse av viktige attraksjoner og opplevelseskvaliteter, samt gi skader på infrastruktur og overnattingssteder. Det er avgjørende å anerkjenne den ikke-materielle verdien av naturen når man diskuterer reiselivets bidrag til verdiskaping og attraksjonskraft i Norge. Stillhet, ro, utsikt og andre lignende ressurser i naturen spiller en essensiell rolle for reiselivsbedrifter, men deres økonomiske verdi er ofte undervurdert og oversett i beslutninger om arealbruk. I tillegg til økonomisk verdi, bør man også vektlegge den helsemessige nytten av naturen i diskusjonen rundt naturbasert reiseliv. Studier viser stadig økende bevis for de positive psykologiske og fysiologiske effektene av natur på menneskers helse og trivsel.

Begrepet "samspill med naturen" bør gjenspeiles bedre for å fremheve det gjensidige avhengighetsforholdet mellom mennesker og natur. Arealforvaltning bør være basert på prinsippet om bærekraftig utvikling, med økt involvering av statlige føringer for å sikre bevaring av naturressurser og hindre nedbygging av natur i Norge. Det er viktig å se på bedre løsninger for arealforvaltning som tar hensyn til både reiselivsnæringens behov og beskyttelsen av naturen.

Bygg og anlegg påvirkes av klimaendringer og påfølgende ekstremvær, og dertil økte hendelser av naturfare. Dette kan skje ved påvirkning på eksisterende infrastruktur og behov for endringer i arealbruk for å ta høyde for klima- og naturendringer, endrede rammebetingelser.

Naturtap og klimaendringers påvirkning på infrastruktur, forsyningskjeder og tilgangen på råvarer kan virke inn på varehandelen.

En annen viktig faktor er at disse næringene på ulike måter påvirker natur, og kan i tillegg til nevnte risikoer være utsatt for ulike typer overgangsrisiko i form av endringer i reguleringer, teknologiendringer, og endringer i forbrukerpreferanser. Endringene kan også gi muligheter for virksomheter som tilpasser seg nye rammevilkår.

Utvalget beskriver hvordan norske virksomheter og samfunnsaktører må forholde seg til ulike reguleringer og rammevilkår når det gjelder håndtering av naturrisiko. Utvalget peker på at internasjonale avtaler og lovgivninger i regi av EU gir en del føringer for hvordan man arbeider med naturrisiko. Det blir vist til at den nasjonale lovgivningen gjennom Plan- og bygningsloven og ulike sektorlovgivninger som f.eks. Naturmangfoldloven gir et stort handlingsrom for å arbeide med naturrisiko. Fylkeskommunedirektøren merker seg at utvalget poengterer at i årene fremover vil norsk og internasjonal oppfølging av naturavtalen påvirke politikk og rammevilkår i årene som kommer. Utvalget løfter frem at det er strukturelle utfordringer knyttet til manglende koordinering og samarbeid mellom ulike aktører, samt behovet for økt kunnskap og kompetanse innen risikostyring og beredskap.

Kunnskap, metodikk og samarbeid

Utvalget peker på viktigheten av å bedre kunnskapsgrunnlaget om naturrisiko, blant annet gjennom bedre kartlegging av sårbare områder og utvikling av tidligvarslingssystemer. Videre diskuteres behovet for å styrke samarbeidet mellom ulike sektorer og myndigheter for å bedre håndtere naturrisiko, samt behovet for å øke bevisstheten blant befolkningen om hvordan man kan forebygge og beskytte seg mot naturhendelser.

Særlig viktig for kommunene og fylkeskommunen er at det vises til utfordringene knyttet til klimaendringer og økende urbanisering, som øker risikoen for naturbaserte katastrofer. Utvalget peker på behovet for å innlemme risikoreduserende tiltak i arealplanlegging samt å styrke beredskapen og ressursene for å kunne håndtere og gjenoppbygge samfunn etter naturhendelser. Samlet sett understrekes viktigheten av å se naturen som en ressurs, men samtidig som en kilde til mulige farer som krever riktig planlegging, forebygging og beredskap for å sikre et trygt og bærekraftig samfunn. Gjennom langsiktige perspektiver og bærekraftige løsninger vil man klare og bygge motstandsdyktighet og redusere sårbarhet ovenfor naturrisiko.

Utvalget gir en vurdering av hvordan offentlig sektor håndterer naturrisiko gjennom å sette rammebetingelser for aktører og virksomheter, gjennom beslutningsprosesser, som planmyndighet, eier, investor og innkjøper. Oppsummert vurderer utvalget at naturrisiko i større grad må inngå i vurderinger, rapportering og beslutninger som tas av det offentlige, i forbindelse med utredninger, planlegging, anskaffelser, utøvelse av eierskap mv. Videre er det behov for kompetanse- og kapasitetsheving knyttet til vurderinger av naturrisiko der dette er et relevant tema, og økt kunnskapsgrunnlag om naturrisiko. Fylkeskommunedirektøren støtter dette.

Arealforvaltning

Når det gjelder arealplanlegging peker utvalget på at det er svak styring i lovverket for å ivareta klima- og miljøhensyn, og at det er utfordringer med å ivareta disse hensynene med dagens modell for organisering av arealplanlegging. Fylkeskommunedirektøren registrerer at utvalget ikke er enstemmig i denne vurderingen og deler heller ikke dette synspunktet med utvalget.

Etter dagens modell er det lagt et stort ansvar på kommunene i å forvalte arealer. Utvalget viser til at arealbruksendringer er en av de største truslene for tap av natur og biodiversitet, og at nedbygging av areal bidrar betydelig til klimagassutslipp. Utvalget vurderer at planlagte utbyggingsreserver i kommunene vil kunne gi økt naturrisiko. Utvalget viser til at kommuner i varierende grad oppfyller lovpålagte krav innenfor planlegging. Konsekvensutredninger i arealplaner er ofte mangelfulle sett i forhold til krav i forskriften om konsekvensutredninger. Det er stor variasjon mellom kommuner, men en utfordring er manglende kapasitet og kompetanse hos særlig kommuner med lavt innbyggertall. Fylkeskommunedirektøren mener utvalget burde vært mer nyansert i sine vurderinger her. Fylkeskommunedirektøren er av den oppfatning at kommunene er opptatt av både utvikling og vern til det beste for sine innbyggere.

En annen utfordring er å ha gode nok verktøy, data, kapasitet og kompetanse til å synliggjøre sumvirkninger av arealendringer både innenfor en kommune og for en region. Fylkeskommunedirektøren ser at det er en rekke forventninger og krav til kommunene her, og at både små og store kommuner står i krevende avveininger mellom hvordan de skal bruke sine ressurser for å møte disse.

Naturrisikoutvalget foreslår flere forslag som kan påvirke fylkeskommunen og vår rolle ovenfor kommunene. Det blir lagt opp til å bli et stort behov for å styrke kompetansen innen miljø- og naturforvaltning på kommunalt og regionalt nivå. Dette kan gjøres gjennom både

interkommunalt samarbeid og samarbeid med fylkeskommunen og statsforvalteren. Dette vil øke behovet for finansiering og overføringer til kommunen og fylkeskommunen slik at det vil være ressurser til å kunne gjennomføre nødvendige naturkartlegginger, arealregnskap og ivareta rollen som veileder. Dette er en utfordring med dagens kapasitet.

Det vil være viktig å sikre at konsekvensutredninger blir gjennomført i tråd med regelverket, slik at man kan identifisere og håndtere naturrisiko på en mer effektiv måte. Her har både fylkeskommunen og andre myndigheter en viktig rolle som veileder og i oppfølgingen av arealplansaker.

Fylkeskommunedirektøren mener at det må utvikles ytterligere metodikk for å gjøre naturrisikovurderinger, slik at statlige, regionale og kommunale aktører har bedre verktøy tilgjengelig. Naturrisikoutvalget legger opp til å samle og sammenstille natur- og arealregnskap på fylkeskommunalt nivå. Dette vil bidra til en mer helhetlig og regional tilnærming til naturforvaltning og arealplanlegging og bidra til å utøve fylkeskommunens rolle som veileder. Slik fylkeskommunedirektøren ser det kan dette kan bidra til å ivareta kommuneoverskridende effekter av natur og sikre at naturrisiko blir ivaretatt på en mer systematisk måte.

Fylkeskommunedirektøren ønsker å presisere at det vil være viktig å utarbeide ytterligere veiledning og standarder for hvordan kommunale areal- og naturregnskap kan brukes som kunnskapsgrunnlag i arealplanlegging. Det vil være viktig for å avdekke naturrisiko knyttet til kommuneplanens arealdel og sikre en bærekraftig utvikling i tråd med prinsippene i utredningen.

Fylkeskommunedirektøren ser det som positivt at det blir anbefalt at alle kommunene utvikler egen kommunedelplan for naturmangfold som skal bidra til å bevare og styrke naturen og artsmangfoldet. Kunnskap om naturverdier kan bidra til bærekraftig arealbruk for å opprettholde og fremme et rikt og variert naturmiljø. Samtidig er det essensielt å være realistiske om ressursbehovet som vil kreves for å gjennomføre arbeidet med slik plan for naturmangfold. Uten tilstrekkelige økonomiske ressurser og faglig kompetanse vil det være vanskelig å oppnå de ønskede målene og effektene av planen. Sentrale myndigheter bør tilrettelegge for nødvendige ressurser, både økonomisk og administrativt, slik at planer for naturmangfold kan bli gjennomført på en effektiv og bærekraftig måte. Et av mange virkemidler kan være videreføring av tidligere tilskuddsordning for utarbeiding av kommunedelplaner for naturmangfold.

Samferdsel og infrastruktur

Fylkeskommunen påvirkes av og innvirker på naturrisiko som eier, forvalter og planlegger av infrastruktur. Eksempelvis kan fylkesveinettet også være en faktor som bidrar til arealtap, fragmentering av natur og ulykker mellom vilt og trafikk. Det er begrensede ressurser til å gjennomføre tiltak på fylkesvei og behov for klimatilpasning og effektive tiltak. Eksisterende lovverk stiller krav til naturrisiko, men det er utfordringer med plan- og medvirkningsprosesser, fragmentert juridisk ansvar og begrensede ressurser hos viktige aktører. Det trengs tilpasning og konkretisering av miljø- og klimalovverk, samt ytterligere ressurser til implementering for å bedre håndteringen av naturrisiko.

Kulturminner

Vern av kulturminner og kulturmiljøer kan ha positive ringvirkninger i sammenheng med naturrisiko. Samtidig med å ha verdi i et kulturminneperspektiv, kan bevaring av et kulturmiljø også ha betydning for eksempelvis biologisk mangfold. Det er positivt at det blir anbefalt at naturrisiko skal vurderes på alle virkeområder og at det foreslås tiltak for å hindre tap av natur og kulturminner. Fylkeskommunedirektøren vurderer at økt bruk av analyseverktøy som arealregnskap og gode prosesser er nødvendig for å nå målene innen naturvern og vern av kulturminner i LNF-områdene.

Vedtaksmyndighet

Saken behandles av fylkesutvalget med hjemmel i delegasjonsreglementet 4.2.1

PS 52/2024 Høringsuttalelse - NOU 2024:2 I samspill med naturen - Naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge

Fylkesutvalgets vedtak den 14.06.2024:

1

Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Naturrisikoutvalget for en grundig utredning om naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn og at den gir god innsikt om hva naturrisiko er og forståelse for hvordan naturrisiko bør vurderes og håndteres.

2

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets anbefaling om at større bevissthet om naturrisiko vil bedre kunnskapsgrunnlaget for beslutninger og styrke grønn omstillingsevne i privat og offentlig sektor.

3

Buskerud fylkeskommune mener utredningen er mangelfull på sosial bærekraft. Manglende fokus på sosial bærekraft i planlegging og håndtering av naturrisiko kan føre til ulikhet, sårbarhet og sosial uro. I oppfølgingen av utredningen må sosial bærekraftsperspektiver inngå for å sikre at samfunnet kan bygge motstandskraft og tilpasse seg naturendringer på en rettferdig og bærekraftig måte. Dette styrker innbyggernes tillit til politikk og offentlige beslutninger.

4

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets perspektiv på betydning av omstilling i arbeidslivet. Endringer i klima- og naturpolitikk medfører endringer i næringslivet. Kompetanse er nødvendig for å nå naturmål, men også omstille seg for å håndtere naturrisiko. Fylkeskommunen vil understreke at utdanning og kompetanse er avgjørende for å lykkes med den grønne omstillingen både i det offentlige og private. Fylkeskommunen vil derfor understreke Naturrisikoutvalgets perspektiv på at raske og omfattende omstillinger har en økt risiko for å skyve flere ut av arbeidslivet og medvirke til økte sosiale forskjeller.

5

Buskerud fylkeskommune anbefaler at det i oppfølgingen av utredningen jobbes videre med tiltak for økt samarbeid, kompetanseheving og metodeutvikling for oppfølging av naturrisiko. Fylkeskommunen poengterer at arbeid med naturrisiko må samordnes med og integreres i eksisterende systemer for utredning, planlegging og rapportering. Det er en forutsetning for å lykkes at det ses i sammenheng med krav og forventninger til og ressurser som gis til kommuner og fylkeskommuner.

Fylkesutvalgets behandling i møte den 14.06.2024:

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1

Buskerud fylkeskommune vil anerkjenne Naturrisikoutvalget for en grundig utredning om naturrisiko for næringer, sektorer og samfunn og at den gir god innsikt om hva naturrisiko er og forståelse for hvordan naturrisiko bør vurderes og håndteres.

2

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets anbefaling om at større bevissthet om naturrisiko vil bedre kunnskapsgrunnlaget for beslutninger og styrke grønn omstillingsevne i privat og offentlig sektor.

3

Buskerud fylkeskommune mener utredningen er mangelfull på sosial bærekraft. Manglende fokus på sosial bærekraft i planlegging og håndtering av naturrisiko kan føre til ulikhet, sårbarhet og sosial uro. I oppfølgingen av utredningen må sosial bærekraftsperspektiver inngå for å sikre at samfunnet kan bygge motstandskraft og tilpasse seg naturendringer på en rettferdig og bærekraftig måte. Dette styrker innbyggernes tillit til politikk og offentlige beslutninger.

4

Buskerud fylkeskommune støtter utvalgets perspektiv på betydning av omstilling i arbeidslivet. Endringer i klima- og naturpolitikk medfører endringer i næringslivet. Kompetanse er nødvendig for å nå naturmål, men også omstille seg for å håndtere naturrisiko. Fylkeskommunen vil understreke at utdanning og kompetanse er avgjørende for å lykkes med den grønne omstillingen både i det offentlig og private. Fylkeskommunen vil derfor understreke Naturrisikoutvalgets perspektiv på at raske og omfattende omstillinger har en økt risiko for å skyve flere ut av arbeidslivet og medvirke til økte sosiale forskjeller.

5

Buskerud fylkeskommune anbefaler at det i oppfølgingen av utredningen jobbes videre med tiltak for økt samarbeid, kompetanseheving og metodeutvikling for oppfølging av naturrisiko. Fylkeskommunen poengterer at arbeid med naturrisiko må samordnes med og integreres i eksisterende systemer for utredning, planlegging og rapportering. Det er en forutsetning for å lykkes at det ses i sammenheng med krav og forventninger til og ressurser som gis til kommuner og fylkeskommuner.

Følgende hadde ordet: Bård Sødal Grasbekk (MDG)

Votering:

Fylkeskommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.